

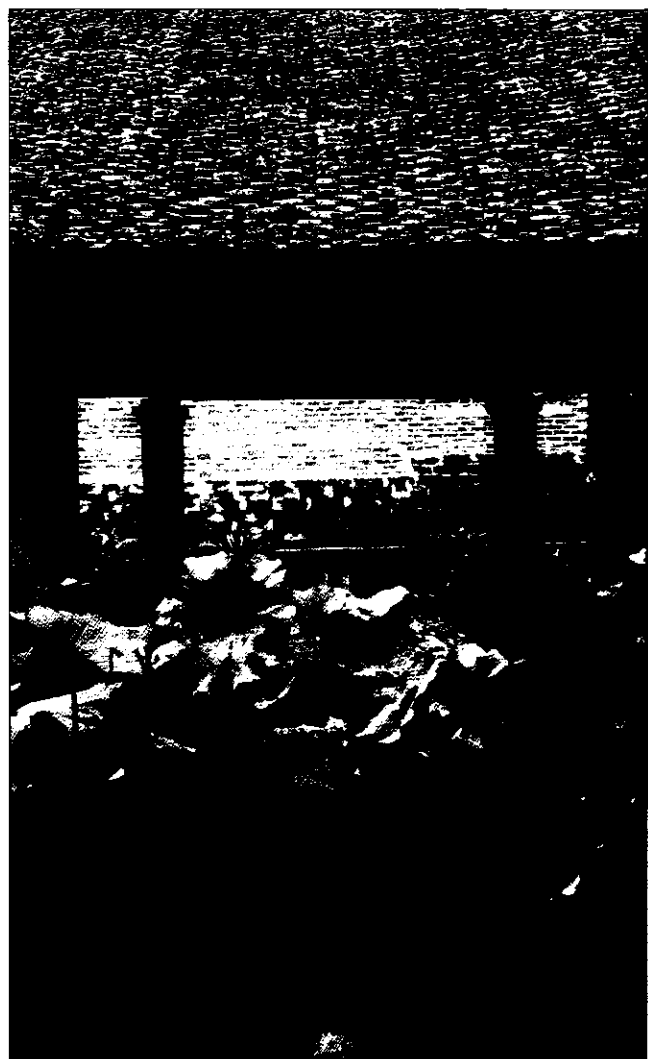

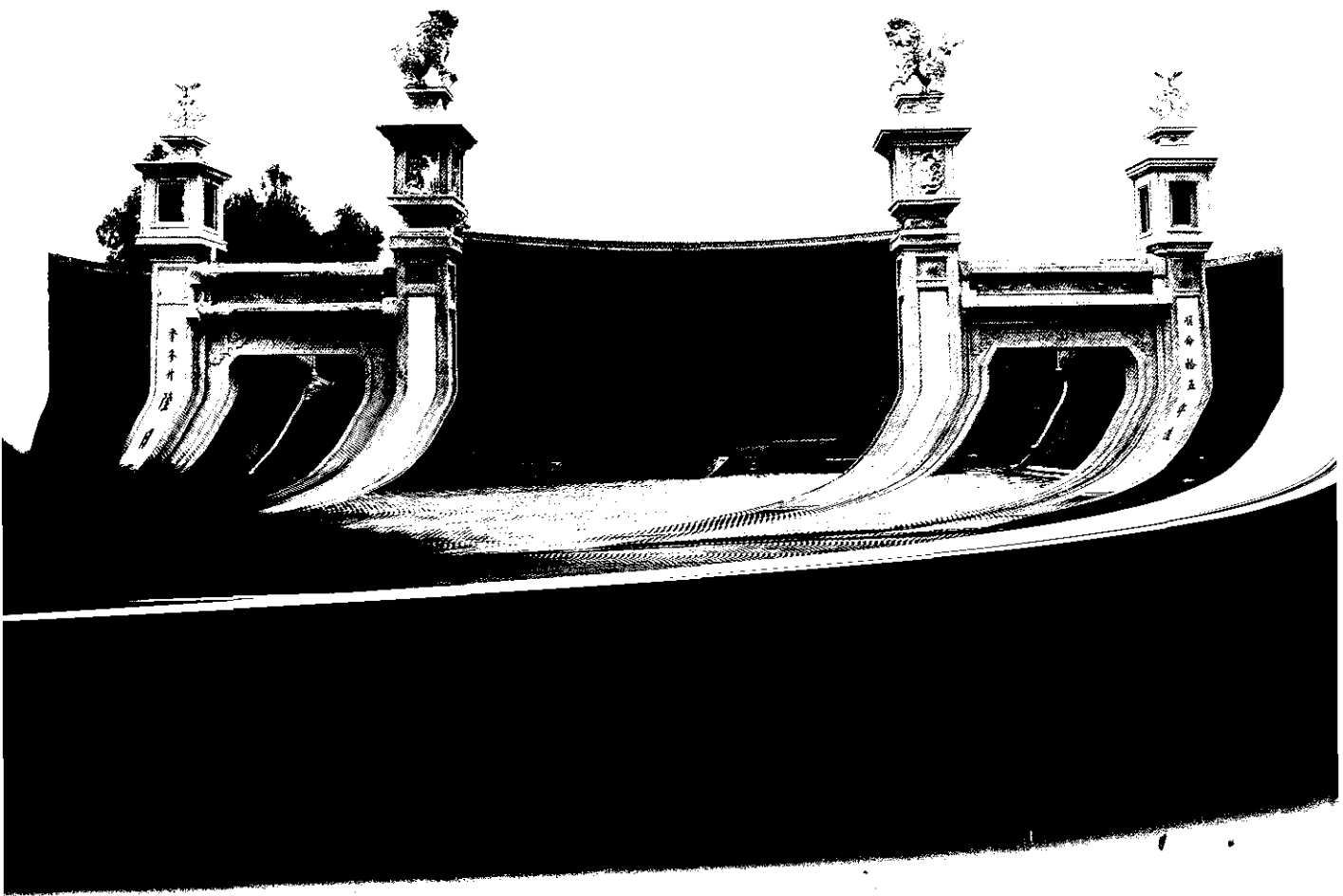
TIẾNG GỌI TỪ LÀNG CỔ

ĐƯỜNG LÂM

TS.KTS PHẠM HÙNG CƯỜNG

Đường Lâm – cái tên nghe lạ mà quen, quen mà lạ. Chỉ cách trung tâm Thủ đô chưa đầy 50km nhưng không phải ai cũng đã có dịp ghé thăm nơi này. Có quen, cũng chỉ là vì hay nghe trên báo, đài nói đến như một làng cổ đặc trưng còn sót lại của Việt Nam. Nhiều người cứ nghĩ đây là một làng nhỏ chứ không hề biết rằng Đường Lâm là xã trong đó có 5 làng cổ: Mông Phụ, Cam Thịnh, Đoài Giáp, Đông Sàng và Cam Lâm. Vẻ đẹp cổ kính, mộc mạc của làng quê nơi đây thực sự đã làm những ai ghé thăm xao lòng.

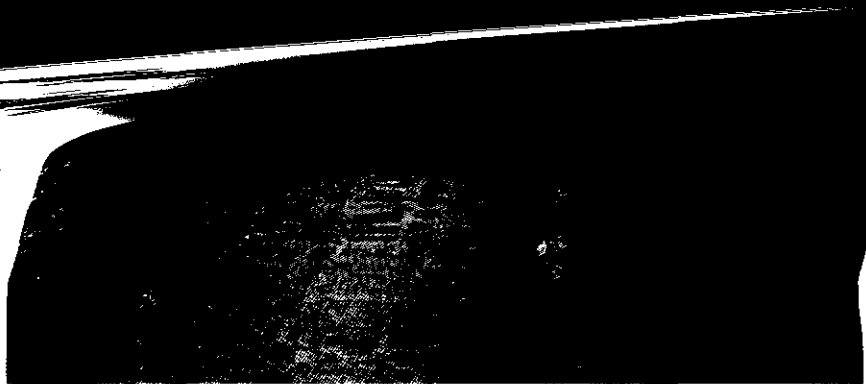

Bà Mẹ của chúng ta

Tất cả vẫn còn dấu tích, vẫn còn đây rặng Duối xanh ngắt hơn 500 tuổi chạy dọc thoải xuống Vũng Hùm từng là nơi buộc voi của Ngô Quyền. Còn đây Giếng Sứa nước trong vắt với truyền thuyết kể rằng các bà mẹ khi sinh con mà không có sữa, đến lấy nước giếng này uống thì sẽ có được những dòng sữa tốt lành. Độ xác thực của các truyền thuyết này đến đâu thì chúng ta không thể kiểm chứng, nhưng nó đã thực sự tạo nên một không gian tín ngưỡng lành mạnh, một làng quê đầy áp sự linh thiêng, ấm áp.

Có thể nói Đường Lâm dễ làm say đắm lòng người, những ai yêu vẻ đẹp thanh bình của làng đều cảm thấy sức quyến rũ khó tả. Đây đó ta thấy các bạn trẻ tần ngần ngắm những viên đá ong đã nham nhở vì thời gian, những đôi tình nhân tạo dáng bên rặng Duối xanh ngắt cho một bức ảnh cưới dấu ấn trong đời. Ai cũng muốn trở thành nhà nhiếp ảnh vì không cảm lòng trước vẻ đẹp rực lên của những viên đá ong trong nắng chiều hay vẻ

đẹp của một góc nhà , góc ngõ, những cổng xiêu vẹo , bức tường đất xen lẫn đá ong, những khoảng mở đột ngột ra ao làng loáng thoáng cánh bèo. Dừng chân ngồi bên một giếng cổ, tha thần trong ngôi nhà đầy chum vại tương, bỗng thấy ta như đứa trẻ về nhà , hoài niệm trên góc vườn ký ức xưa.

ĐƯỜNG LÂM ĐANG LÊN TIẾNG

Mang trên mình một giá trị phong phú về các di sản. Với vai trò là các làng Việt đầu tiên được bảo tồn trong quy mô tổng thể của cả làng. Các làng cổ của Đường Lâm giữ một sứ mệnh lớn lao là phải bảo vệ được những giá trị văn hoá của ngôi làng Việt truyền thống, một giá trị văn hoá đặc sắc về tổ chức môi trường sống cộng đồng, cái nôi sản sinh ra văn hoá Việt .

Tuy nhiên, Đường Lâm nay đang đứng trước những nguy cơ biến đổi do quá trình hiện đại hóa, quá trình phát triển và mở rộng của Thủ đô, của đất nước. Nhiều nhà cao tầng mọc lên nơi đây; thay thế hoặc che lấp đi những ngôi nhà cổ, đã thấy thấp thoáng những chiếc bình I-NOX trên mái nhà rêu phong. Đời sống ngày một nâng cao, người dân không còn muốn sống trong những ngôi nhà cũ từ thời xa xưa nữa, họ mong mỏi được xây dựng lại nhà mới. Đây cũng là cái khó của cả hai bên: người dân và nhà quản lý. Đã từng có hiện tượng “người thành phố” thi nhau mua đất ở Đường Lâm để làm nơi an nghỉ cho người thân vì đây là mảnh đất “địa linh nhân kiệt”. Điều này đã làm giảm quỹ đất sinh hoạt của người dân nơi đây và gây nên một xu hướng không tích cực. Nhiều di tích khác còn sót lại thì đang trong tình trạng xuống cấp nghiêm trọng.

Hà Nội đang phát triển hiện đại, mở rộng. Làng cổ Đường Lâm thuộc Thủ đô là một điểm nhấn di tích rất cần được quan tâm và quản lý, bảo tồn chặt chẽ. Chúng ta cần có sự quy hoạch và bảo tồn hợp lý, tránh tình trạng “cha chung không ai khóc” như một số công trình cổ trước kia . Dừng để nó mất đi rồi mới lại hội đàm, thảo luận và luyến tiếc về những giá trị của Đường Lâm ngày nay.

TRẦN ANH (Ghi chép)